

Procedury postępowania nauczycieli i metod współpracy Szkole Podstawowej nr 2 w Jaworze z policją w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz młodzieży przestępczością i demoralizacją, w szczególności narkomanią, alkoholizmem i prostytutką.

Art. 37 § 1 Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich upoważnia policję do:

- Przesłuchania nieletniego,
- Przesłuchania świadków,
- Zatrzymania nieletniego i umieszczenia go w Policijnej Izbie Dziecka.

Działania te podejmuje Policja w sytuacjach nie cierpiących zwłoki, tylko wówczas, gdy zachodzi podejrzenie popełnienia przez nieletniego czynu karalnego oraz gdy niezbędne jest zabezpieczenie śladów i dowodów przestępstwa lub wykroczenia, z uwagi na niebezpieczeństwo ich utraty lub zniekształcenia.

Art. 37, art.39 i art. 40 Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, wymienione czynności Policja może wykonywać samodzielnie, tzn. przed wszczęciem postępowania przez sędziego rodzinnego. Należy podkreślić, że niezbędne czynności procesowe o charakterze zabezpieczającym, czynności nie cierpiące zwłoki oraz czynności sprawdzające podjęte przez policję, podlegają nadzorowi sędziego rodzinnego.

Przesłuchanie nieletniego sprawcy wymaga zachowania następujących zasad:

- Zapewnienia nieletniemu pełnej swobody wypowiedzenia się,
- Przesłuchanie nieletniego w obecności rodziców lub opiekuna, albo obrońcy, a niekiedy w obecności nauczyciela lub innych osób.

Policja może wezwać nauczyciela lub przedstawiciela organizacji społecznej zainteresowanej sprawami wychowawczymi. Przez niemożność wzięcia udziału rodziców lub opiekuna w przesłuchaniu należy rozumieć przeszkodę natury faktycznej, której w danej sytuacji nie można pokonać, np. choroba, znaczna odległość, od miejsca zamieszkania. Przesłuchanie nieletniego sprawcy czynu karalnego bez udziału którejkolwiek z wymienionych osób stanowi istotne naruszenie procedury i uzasadnia złożenie zażalenia. Nie jest natomiast uchybieniem procesowym przesłuchanie nieletniego w obecności tylko jednego z rodziców. W przypadku przesłuchania ucznia, który ukończył 17 rok życia, podejrzanego o popełnienie czynu zabronionego - przepisy kodeksu postępowania karnego nie uwzględniają obecności żadnych innych osób, w tym także rodziców, a uczestnictwo osób trzecich zależy od zgody prowadzącego postępowanie. Nieletni, który po ukończeniu 15 lat dopuszcza się czynu zabronionego określonego w art.134, art.148 § 1, 2 lub 3, art.156 § 1 lub 3, art. 163 § 1 lub 3, art.166, art.173 § 1 lub 3, art.197 § 3, art.252 § 1 lub 2 oraz w art.280, może odpowiadać na zasadach określonych w kodeksie karnym, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawy sprawcy, jego warunki osobiste za tym przemawiają, a w szczególności, jeżeli poprzednio stosowane środki wychowawcze lub poprawcze okazały się bezskuteczne. Wówczas zatem, podobnie jak przy przesłuchaniu ucznia, który ukończył 17 lat, nie jest przewidziana obecność rodziców lub innych osób. Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich i kodeks postępowania karnego nie normują kwestii udziału osób trzecich w przesłuchaniu świadka niepełnoletniego. Art. 171 § 3 kodeksu postępowania karnego dopuszcza możliwość przesłuchania osoby, która nie ukończyła 15 lat w obecności przedstawiciela ustawowego lub faktycznego opiekuna, chyba, że dobro postępowania stoi temu na przeszkodzie. Żaden przepis nie nakazuje przesłuchania niepełnoletniego świadka w obecności osoby trzeciej. Do przesłuchania nieletniego

świadka nie ma zastosowania art.39 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, wymagający obecności rodziców, opiekunów, albo innych wskazanych osób.

Obecność rodziców w przesłuchaniu wynika z moralnego prawa do opieki oraz uregulowania zawartego w art. 95 § 1 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, który stanowi, że dziecko pozostaje pod pieczę rodziców. Oznacza to, że wzywając dziecko, należy wezwać również jego rodziców lub opiekunów, pod których pieczę dziecko pozostaje. W przypadku braku możliwości przesłuchania w obecności przedstawicieli ustawowych można przesłuchać małoletniego świadka w obecności pedagoga szkolnego lub nauczyciela.

W przypadku zatrzymania nieletniego, policjant zobowiązany jest:

- Natychmiast poinformować zatrzymanego nieletniego o przyczynach zatrzymania,
- Pouczyć nieletniego o jego prawach i obowiązkach,
- Sporządzić protokół, którego jeden egzemplarz otrzymuje nieletni za pokwitowaniem odnotowanym na oryginale protokołu,
- Niezwłocznie zawiadomić o zatrzymaniu nieletniego jego rodziców lub opiekunów,
- Niezwłocznie, nie później niż w ciągu 24 godzin od chwili zatrzymania, zawiadomić właściwy sąd rodzinny. W sytuacji zatrzymania ucznia, który ukończył 17 rok życia, ustawodawca nie nałożył na organy prowadzące postępowanie karne wyjaśniające, obowiązku powiadamiania osób trzecich. Obowiązek ten istnieje w przypadku zatrzymania procesowego związanego z osadzeniem, tylko wtedy, gdy zatrzymany tego żąda.

Art. 14 Ustawy o Policji, podczas wykonywania czynności służbowych policjanci mają obowiązek poszanowania godności obywateli oraz przestrzegania i ochrony praw człowieka.

Czynności służbowe mogą polegać na:

- Legitymowaniu osób,
- Zatrzymywaniu osób,
- Obserwowaniu i rejestrowaniu przy użyciu środków technicznych.
- Przeszukaniu osób, pomieszczeń i rzeczy, Przeprowadzaniu kontroli osobistej,
- Utrwalaniu dowodów procesowych.

Każdorazowo, przed rozpoczęciem czynności służbowych w szkole, policjant zobowiązany jest do skontaktowania się z dyrektorem szkoły lub osoba zastępująca dyrektora, w celu przekazania niezbędnych danych:

- stopnia służbowego, imienia i nazwiska,
- nazwy jednostki policji, telefon do dyżurnego jednostki.

Po okazaniu legitymacji służbowej, policjant winien zapoznać dyrektora szkoły lub osobę, która go zastępuje, z powodami swojej obecności w szkole oraz powodami podjęcia czynności służbowych wobec ucznia, w stopniu, na jaki pozwala dobro ucznia i dobro postępowania wyjaśniającego.

Dyrektor szkoły zobowiązany jest:

- Mając na względzie dobro ucznia, stworzyć policjantowi odpowiednie warunki do wykonywania czynności służbowych,
- Podejmowanych wobec ucznia czynności służbowych, o ile wymaga tego dobro ucznia i sprawy,
- Niezależnie od obowiązku policji, dyrektor szkoły zobowiązany jest do niezwłocznego powiadomienia rodziców lub opiekunów ucznia o czynnościach podjętych przez policję.